

Vzácná jubilantka

„Videl som jemný kvietok, ktorý vyrástol na polmetrovej vyvýšenine medzi konšskou cestičkou a stopou pluhu. Centimeter upravo alebo vľavo by mu spečatil osud, rovnako, ako keby bol vyšší; a teraz žije a prekvitá, akoby mal okolo seba tisíc metrov voľného priestoru, a nikdy sa nedozvie o nebezpečenstve, aké mu hrozilo. Nikdy si nerobil starosti ani nepriviloval osud svojím strachom.“

H. D. THOREAU

Všetky generácie púchovských tomákov a turistov takýto kvietok poznajú. Je ním MUDr. Jarmila Vadovičová, ktorá sa 26. júna dožila významného životného jubilea. Rodáčku od modranských viníc to zavialo do púchovskej doliny, kde sa za-

milovala do krásy Javorníkov, Strážovských vrchov a Bielych Karpát. Ako detská lekárka bola vždy veľkou propagátorkou turistiky medzi deťmi a mládežou a sama dlhé roky viedla turistický oddiel mládeže v Púchove. Jej rukami prešli generácie detí. Mnohé vďaka nej zostali verné turistike a dodnes pôsobia v púchovskom KST či iných kluboch. V púchovskom TOM-e MUDr. Jarmily Vadovičovej vyrástla aj súčasná podpredsedníčka KST Erika Fábryová.

Spolu s nestorom turistiky mládeže na Slovensku Ivanom Markovičom a manželom MUDr. Jaroslavom Vadovičom stála jubilantka pri zrode turistických oddielov mládeže a pretekov turistickéj zdatnosti. Je autorkou publikácie o poskytovaní prvej pomoci, pričom dodnes sa aktívne podieľa na organizácii turistických podujatí v púchovskom regióne. Za celožitnú činnosť jej udelili Zlatý odznak KST, avšak najväčším ocenením je pre ňu celkom určité dlhý zástup ľudí, ktorí jej nepovedia inak ako teta. Aj touto cestou našej „tete“ želáme ešte dlhú túru po slnečnej strane života.

púchovskí tomáci a turisti

Z cestovného itinerára Výkonného výboru KST

Aprílové zasadnutie Výkonného výboru KST sa uskutočnilo 19. apríla v hoteli Štadión v Košiciach. Podľa celoročného plánu sa VV KST zaoberal úlohami a problémami Sekcie vodnej turistiky, Sekcie mládeže a Ekonomickej komisie a prípravou hlavných letných podujatí, pričom v bode Rôzne rezonovala aktuálna problematika. V závere rokovacieho dňa členov VV čakalo stretnutie s funkcionárskym aktívom RR KST Košice-mesto (KTMK). Nasledujúci deň sa delegácia VV, RK a sekretariátu KST v zložení P. Perhala, E. Fábryová, Š. Kuiš, Z. Jendželovská, A. Mazániková a D. Valúch zúčastnili na 35. pochode priateľstva a VIII. medzinárodnom stretnutí turistov na Veľkom Miliči (900 m).

Na masívnom pohraničnom vrchu v južnej časti Slanských vrchov sa v príjemnom jarnom počasí stretlo takmer 400 turistov, z toho asi stovka z Maďarska. Spoluorganizátormi boli KTMK, oddiel pešej turistiky TJ Slávia Univerzita P. J. Šafárika Košice, Miskolci Helyiipari Természetbarát Egyesület a B.A.Z. Megyei Természetjáró Szövetség. Predseda KST na vrchole odovzdal strieborný odznak KST Petrovi Dombrovskému, organizátorovi a zakladateľovi podujatia na slovenskej strane.

V programe májového zasadnutia (uskutočnilo sa 11. mája vo Veľatoch v okrese Trebišov) boli aktuálne majetkové otázky, úlohy a problémy sekcií vodnej a lyžiarskej turistiky, prerokovanie zásad organizovania zrazov a stretnutie s funkcionármi RR KST Trebišov. Domácich najviac zaujímali otázky týkajúce sa prípravy letného zrazu, pričom nešlo len o platonický záujem: koncom mája Trebišovčania písomne požiadali o možnosť zorganizovať 61. celoslovenský zraz KST a 45. stretnutie TOM.

Na júnovom zasadnutí 8. júna v Leviciach VV KST na odporúčanie Sekcie pešej turistiky kandidatúru Trebišova schválil. V programe zasadnutia VV v Leviciach boli úlohy učebno-metodickej komisie, vyhodnotenie 47. zimného zrazu KST v Oščadnici, aktuálny stav Chaty pod Rysmi, otázky a podmienky ďalšieho zotrvania KST v Slovenskom združení telesnej kultúry a Asociácii športu pre všetkých, prerokovanie správy o hospodárení KST v roku 2012 a ďalšie aktuálne témy.

(dv)

Šíp – skalný strážca Oravy a Liptova

Najsevernejší vrch Veľkej Fatry Šíp (1 170 m) je vklinený medzi Oravou a Váhom tesne pred ich sútokom. Krásny pohľad na jeho strmé vápencové a dolomitové skaly s rozbrázdnenými úbočiami je z cesty vedúcej z Martina do Ružomberka. Úplne iným zážitkom je však vyjsť na Šíp pešo. Značkovanie turistickéj chodníky na vrchol vedú z rôznych strán – zo Stankovian, z Kralovian alebo obmedzene aj z Dierovej a zo Žaškova, kde pribudla nová zelená značka cez Žaškovské sedlo.

Masív Šípu s krásnym skalnatým hrebeňom má tri vrcholy: zadný pripomína kupolu s rozbrázdnenými skalnatými vežami a pyramídami, predný je najvyšší a z diaľky pripomína ruiny hradu. Tretí, o niečo nižší vrchol vybieha na severovýchod nad Žaškov, podľa ktorého sa aj nazýva Žaškovský Šíp. Na Zadnom Šípe podľa povesti od čias sv. Cyrila a Metoda stál veľký drevený

kríž, ktorý naposledy obnovili v roku 2005 po veternej smršti. Šíp fascinuje turistov nielen bizarnosťou dolomitových brál a veží, ale aj úžasnými výhľadmi na kľukatiacu sa dolinu Váhu, protiľahlý svah Kralovianskej kopy, Chočské vrchy, Malú Fatru a veľkofatranský Rakytov. Priam rozprávková je scenéria dreveníc tvoriacich osadu Podšíp.

V poslednú aprílovú nedeľu sa asi 300 turistov nielen z Oravy a Liptova, ale aj z celého Slovenska zúčastnilo na 53. ročníku výstupu na Šíp, ktorým Regionálna rada KST Orava tradične otvára letnú turistickú sezónu. Organizátorom patrí poďakovanie za vydarenú akciu.

(ds)

Opálová princezná

Po celé stáročia nosili opálové šperky kráľovné a princezné. V budapeštianskom múzeu sa napríklad nachádza krásny náhrdelník nesmiernej umeleckej hodnoty z roku 1540, ktorý patril kráľovnej Izabele Kastílskej a v ktorom sú osadené drahé opály z Dubníka. Opály zdobiacie pontifikačné prstene pápežov sa našli v archeologických nálezoch, dokonca aj na čelenke slávnej kráľovnej Kleopatry. Odkiaľ sa tam vzali, to sa už asi nikdy nedozvieme.

Začiatok ťažby opálov v Slanských vrchoch datujú odborníci do rokov 700 až 800. Od roku 1922 sa dubnícky opál prestal dolovať. Pri prvom výročí zastavenia prevádzky tunajších opálových baní sa iniciátormi spísania slávnej i krvavej histórie ťažby opálov stali dvaja pamätníci – Alexander Parius a Alexander Szemratovics.

Od prvotnej inšpirácie uplynulo takmer 50 rokov, kým Adalbert Kraus zo Zámutova vypátral dostupné dokumenty a zozbieral a pozliepal torzovitú reťaz prameňov do historického románu Opálová princezná. Všetky figúrky, ktoré autor posúva na románovej šachovnici, sú skutočné historické postavy. Ich osudy nie sú „suché“, ale zvlažené množstvom krvi a slz, ako to už zvykne byť všade, kde ide o bohatstvo a moc. Čo autor nenašiel v archívoch, to si domyslel a kde-tu odľahčil humorom.

Pútavá knižka uzrie svetlo sveta vďaka nadšeným lokálpatriotom z KST Perun Zámutov splácajúcich „dlh“ Zámutovcánov voči rodákovi, ktorý sa vydania svojho diela nedožil. Informáciu o cene a dostupnosti knihy môžu záujemcovia o históriu opálov nájsť na stránke www.perun.zamutov.sk.

(mt)

35. zraz cykloturistov KST (Piešťany 22. – 25. august)

Piešťany koncom augusta privítajú priaznivcov cyklistiky na 35. zraze cykloturistov KST. Prinášame program zrazu a opis jednotlivých trás.

Program zrazu:

22. 8. (štvrtok)

14.00 až 22.00 hod. – prezentácia a prihlasovanie na trasy (hotel Magnólia)
 20.00 až 22.00 hod. – otvorenie zrazu a kultúrny program (hotel Magnólia)
23. 8. (piatok)
 9.00 hod. – štart cyklotrás (kemping Lodenica)
 10.00 hod. – štart pešej trasy a poznávacej pešej trasy (hotel Magnólia)
 15.00 až 22.00 hod. – prezentácia a prihlasovanie na trasy (hotel Magnólia)
 20.00 až 22.00 hod. – kultúrny program (kemping Lodenica)

24. 8. (sobota)

8.00 až 8.30 hod. – registrácia na živú reťaz a spanilú jazdu mestom (kemping Lodenica)
 8.30 hod. – živá reťaz a spanilá jazda mestom
 9.30 hod. – štart cyklotrás (Kolonádový most)
 10.00 hod. – štart pešej trasy (hotel Magnólia)
 13.00 hod. – štart pešej trasy a poznávacej pešej trasy (hotel Magnólia)
 20.00 až 22.00 hod. – ukončenie zrazu a kultúrny program (hotel Magnólia)
25. 8. (nedeľa)
 10.00 hod. – voľný program (individuálne trasy, okruh okolo Slávy)

Opis trás:

1. Považská (23. 8.):

Piešťany – Podolie – Čachtice – Nové Mesto nad Váhom – Beckov – Lúka – Hubina – Piešťany. Dĺžka trasy: 70 km, prevýšenie: 287 m, náročnosť: ľahká.

2. Kopaničiarska (24. 8.):

Piešťany – Vrbové – Prašník – Košariská – Brezová pod Bradlom – Polianka – Prieipasné – Jablonka – Ošmek – Pobedim – Horná Streda – Piešťany. Dĺžka trasy: 75 km, prevýšenie: 789 m, náročnosť: ťažká.

3. Horská (23. 8.):

Piešťany – Moravany nad Váhom – Modrová – Nová Lehota – Nový Majer – Kostolný vrch – Hubina – Moravany nad Váhom – Piešťany. Dĺžka trasy: 48 km, prevýšenie: 778 m, náročnosť: ťažká.

4. Rekreačná (23. a 24. 8.):

Piešťany Lodenica – po vale – Brunovce – Lúka – Ducové – Hubina – späť na val – Piešťany Lodenica. Dĺžka trasy: 33,5 km, prevýšenie: 204 m, náročnosť: veľmi ľahká.

5. Oddychová (individuálne):

Okolo Slávy. Dĺžka trasy: 12,5 km, prevýšenie: 20 m, náročnosť: veľmi ľahká.

6. Pešia trasa (23. a 24. 8.):

Piešťany – Banka – Plešiny – Havran – Bakchus vila – Piešťany. Dĺžka trasy: 12 km, prevýšenie: 378 m, náročnosť: ľahká.

7. Poznávacia pešia trasa (23. a 24. 8.):

História Piešťan a piešťanských kúpeľov. Dĺžka trasy: 5 km, náročnosť: veľmi ľahká.

Bližšie informácie: miroslav.herchl@gmail.com, tel.: 0903 447674, www.kst.sk

Miroslav Herchl, predseda org. štábu zrazu

Zakarpatská Ukrajina má záujem o náš systém turistického značkovania

Na pozvanie českého veľvyslanectva na Ukrajinu sa delegácia KST (P. Perhala, D. Valúch, M. Kubla a M. Kirschner) 17. apríla zúčastnila na tlačovej konferencii veľvyslancov krajín V4 v Užhorode. P. Perhala predstavil KST a ochotu slovenských značkárov pomôcť Ukrajincom vytvoriť systém turistického značkovania podľa slovenskej normy. M. Kubla prezentoval prípravu nového úseku turisticky značkovanej trasy z Novej Sedlice do Uble. Program pokračoval na hraničnom priechode Ubla – Malý Bereznyj slávnostným osadením smerovníka na ukrajinskej strane hranice a na západnom konci ukrajinského úseku karpatskej magistrály, ktorú počas uplynulých piatich rokov vyznačili skupiny miestnych nadšencov. Značkári KST privedú červenu značku k hranici zo slovenskej strany do konca septembra tohto roka. Perspektívne (po vstupe ukrajinskej turistickej organizácie do asociácie ERA-EWV-FERP) to bude znamenať predĺženie európskej diaľkovej cesty E8 o ukrajinský úsek karpatského oblúka. Predstavitelia zakarpatskej oblastnej rady majú záujem o využitie skúseností značkárov KST v cezhraničnom projekte budovania turistických ciest v ich regióne.

(dv)

Pripomínáme si výročia

Na pozvanie vedenia Klubu českých turistov sa delegácia KST (P. Perhala, M. Heinrich, Š. Kúš, Z. Jendželovská, J. Racek a D. Valúch) 14. júna zúčastnila na slávnostnom večere k 125. výročiu založenia Klubu českých turistov v priestoroch Národného zemědělského muzea v Prahe. Predhrou programu bola vernisáž výstavy Turistické cesty a turistické mapy kedysi, dnes a v budúcnosti. Jubilujúcu partnerskú organizáciu pozdravil predseda KST P. Perhala, ktorý pri tejto príležitosti odovzdal čestné ocenenia. Na ďalší deň hostitelia pripravili bohatý turistický program v českej metropole, ktorá sa práve spamätávala z ničivých záplav. Za zmienku stojí fakt, že hoci pri vzájomnom porovnaní býva Slovensko obvykle „mladším bratom“, v prípade turistickej organizácie to neplatí. KST svoju históriu odvíja od vzniku Uhorského karpatského spolku, vďaka čomu si na Slovensku v tomto roku pripomínáme už 140 rokov organizovanej turistiky.

(dv)

Milovníkov prírody, turistiky, horolezectva a histórie zároveň pozývame aj na tematickú výstavu v Grandhoteli v Starom Smokovci venovanú 140. výročiu UKS. Vernisáž výstavy sa uskutoční deň pred spomienkovou slávnosťou v Zbojníckej chate v piatok 9. augusta 2013 o 12.00 hod.

140. výročie založenia Uhorského karpatského spolku (1873)

POZVÁNKA

Termín: 10. august 2013
 Spomienková slávnosť na Zbojníckej chate

Program:

1. Stretnutie pred Zbojníckou chatou o 11:00 h
2. Príhovory predsedov KST P. Perhala a SHS JAROSLAV J. Kollera
3. História založenia UKS - odkaz pre súčasnosť - Ernest Rasmál
4. Odovzdanie pamätnej listov účastníkom
5. Očerstvenie

Príjatie sa uskutoční za každého počasia.

Z kalendára podujatí KST vyberáme:

3. 8. 2013

13. Medzinárodný výstup turistov na Krížavu (Martinské hole, 1 457 m) – v rámci akcie Pochody turčianskou záhradkou

- A-25 km; B-12 km; C-cyklotrasa 37 km
- RR KST Martin, KST Vrútky • Jozef Minárik 0907 418 640, jminarik@gaya.sk.
- V cene účastníckeho poplatku je turistická pečiatka, pamätný list, odznak, balíček na trasu a občerstvenie v ciele. Odmenení budú najvzdialenejší, najmladší, najstarší turista a najpočetnejší kolektív.

1. 9. 2013

38. Púchovský okruh za zdravím – memoriál MUDr. Vadoviča

- A-22 km, prevýšenie 360 m; B-14 km, C-5 km (tzv. kočíkový variant), prevýšenie 50 m
- RR KST Považská Bystrica, KST Púchov
- Vladimír Jadrníček, tel.: 0910 784 680; Milan Kvasnica 0904 717 161; vjadrnicek@azet.sk; kvasnica.milan@centrum.sk; www.kstpuchov.sk
- V cene účastníckeho poplatku je pamätný list a odznak.